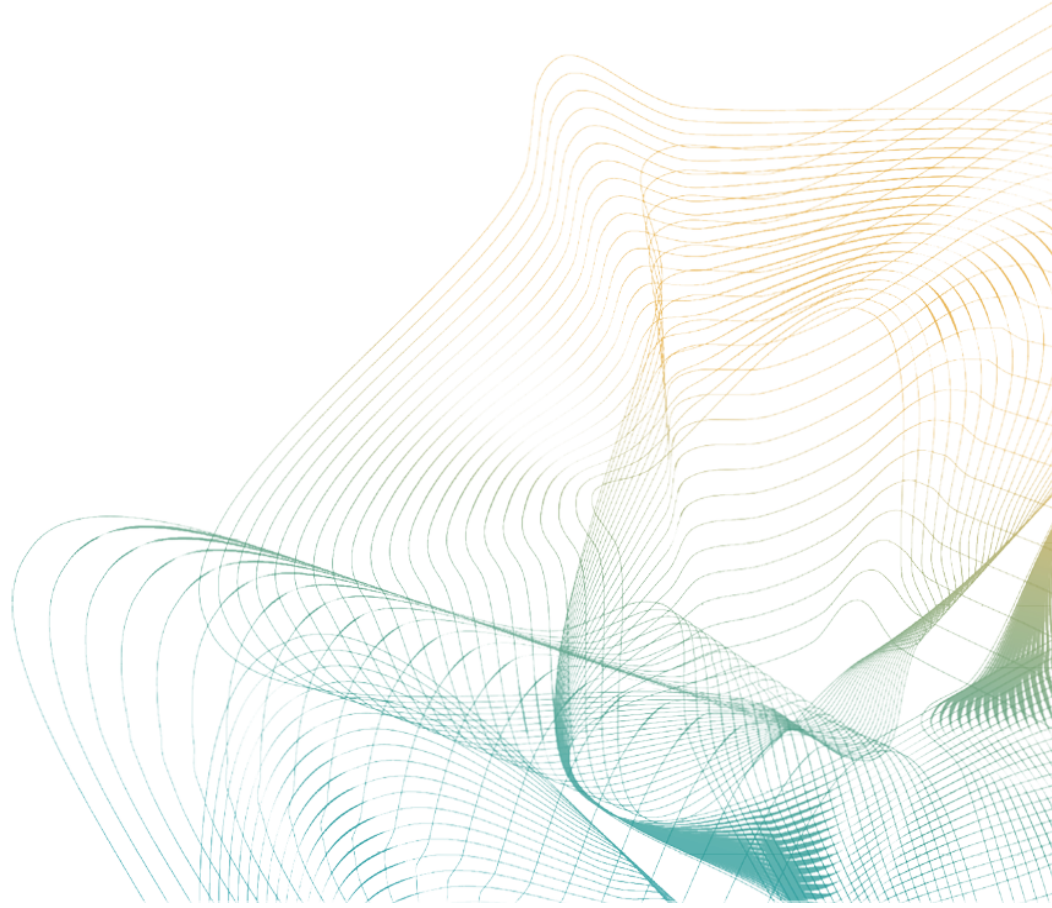

Aralık Ayı Fiyat Gelişmeleri

4 Ocak 2019

Özet

Aralık ayında tüketici fiyatları yüzde 0,40 oranında azalmış ve yıllık enflasyon 1,32 puan gerileyerek yüzde 20,30 olmuştur. Enerji fiyatlarında, petrol fiyatları ve döviz kurundaki gelişmelerin olumlu yansımaları izlenmiştir. Gıda yıllık enflasyonundaki gerilemeye hem işlenmemiş hem de işlenmiş gıda fiyatları katkı vermiştir. Temel mal enflasyonundaki düşüşün sürükleyicisi dayanıklı tüketim malları ile giyim fiyatları olmuştur. Hizmet enflasyonunda alt gruplar genelinde düşüş izlenmiştir. Aralık ayı enflasyonu üzerinde, petrol fiyatlarındaki düşüş ve Türk lirasındaki ılımlı seyre ek olarak zayıf talep koşullarının etkisi de hissedilmiştir. Bu görünüm altında çekirdek göstergelerin yıllık enflasyonu ve ana eğilimi gerilemiştir.

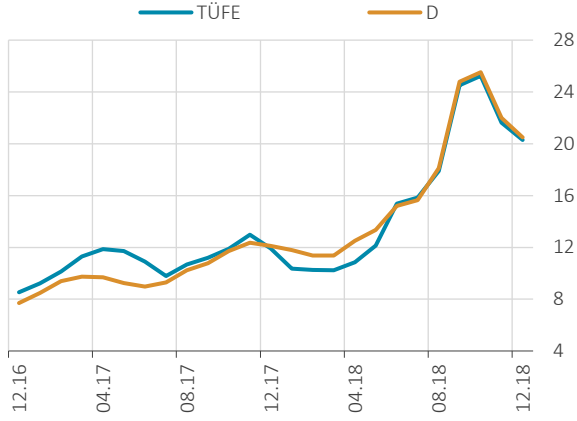
Bu rapor, fiyat istatistiklerinin Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) tarafından yayımlanmasını izleyen iş günü içinde yayımlanmakta ve TCMB'nin bir önceki ayın enflasyon rakamlarına ilişkin ilk görüşlerini ifade etmekte olup, resmi fiyat istatistiklerinin açıklanması ile Para Politikası Kurulu toplantısı arasında geçen süre zarfında aylık enflasyon gelişmelerinin kamuoyu tarafından daha sağlıklı biçimde yorumlanmasına katkıda bulunmayı amaçlamaktadır.

Değerlendirmeler

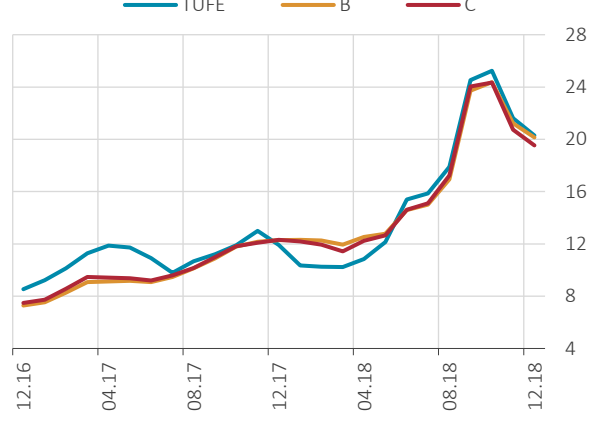
Aralık ayında tüketici fiyatları yüzde 0,40 oranında azalmış ve yıllık enflasyon 1,32 puan gerileyerek yüzde 20,30 olmuştur (Grafik 1). Bu dönemde B ve C endekslerinin yıllık değişim oranı yaklaşık 1,1'er puan azalarak yüzde 20,15 ve 19,53 olarak gerçekleşmiştir (Grafik 2).

Alt grupların yıllık tüketici enflasyonuna katkıları incelendiğinde, bir önceki aya göre temel mal, enerji, hizmet ve gıda gruplarının katkılarında sırasıyla 0,63, 0,60, 0,07 ve 0,06 puan düşüş gözlenirken, alkol-tütün-altın grubunun katkısı 0,06 puan artmıştır.

Grafik 1: TÜFE ve D (Yıllık % Değişim)

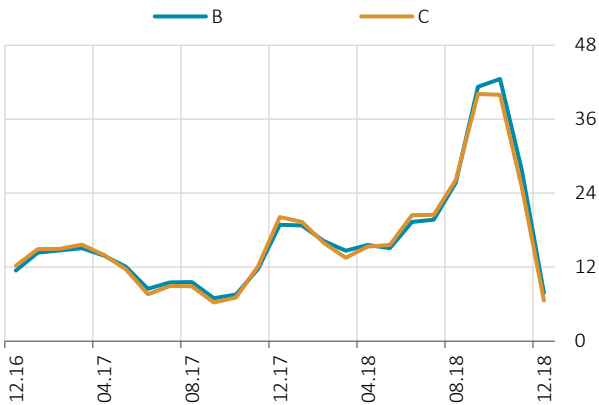

Grafik 2: TÜFE, B ve C (Yıllık % Değişim)

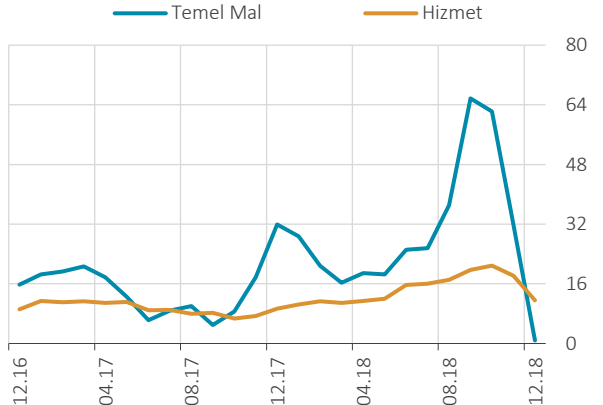

Mevsimsellikten arındırılmış verilerle çekirdek enflasyon göstergelerinin üç aylık ortalamaları incelendiğinde, enflasyonun ana eğilimindeki yavaşlamanın sürdüğü gözlenmiştir (Grafik 3). Bu dönemde, ana eğilim temel mal ve hizmet grubunda gerilerken, temel mal grubundaki düşüş daha belirgin olmuştur (Grafik 4). Temel mal enflasyonu ana eğiliminde son iki ayda gözlenen yavaşlamada geçici vergi indirimlerinin etkisi önemli olmuştur.

Grafik 3: B ve C (Mevsimsellikten Arındırılmış, Yıllıklandırılmış 3 Aylık Ortalama % Değişim)

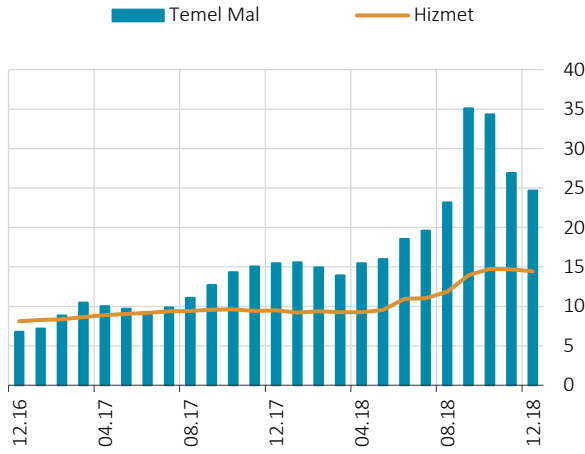

Grafik 4: Temel Mal ve Hizmet (Mevsimsellikten Arındırılmış, Yıllıklandırılmış 3 Aylık Ortalama % Değişim)

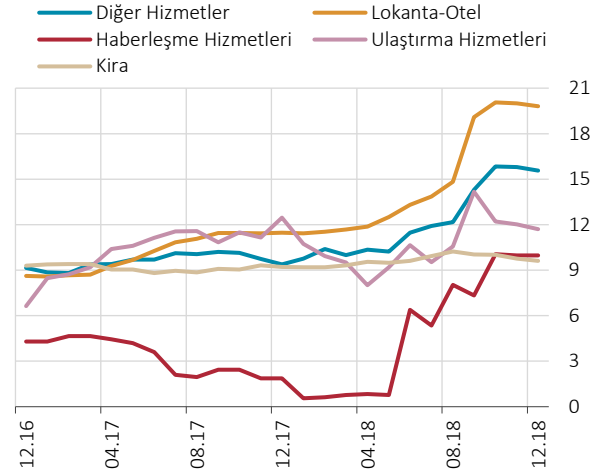

Aralık ayında hizmet enflasyonu yüzde 0,25 oranında artmış, grup yıllık enflasyonu 0,21 puan düşerek yüzde 14,46 olmuştur (Grafik 5 ve Tablo 1). Bu dönemde yıllık enflasyon haberleşme hizmetlerinde yatay seyredirken, diğer alt gruplarda gerilemiştir (Grafik 6). Ulaştırma hizmetleri enflasyonu akaryakıt fiyatlarındaki gerilemenin de etkisiyle yavaşlamış, lokanta-otel grubunda ise gıda fiyatlarındaki olumlu seyrin yansımaları izlenmiştir. Bu dönemde, kira enflasyonundaki yavaşlama eğilimi sürmüştür.

Grafik 5: Temel Mal ve Hizmet (Yıllık % Değişim)

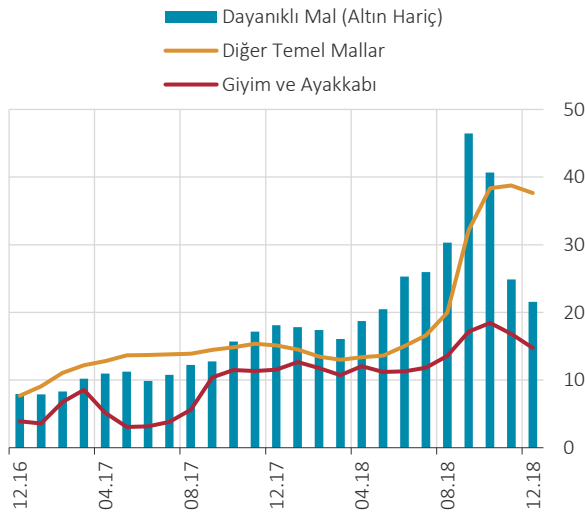

Grafik 6: Hizmetler (Yıllık % Değişim)

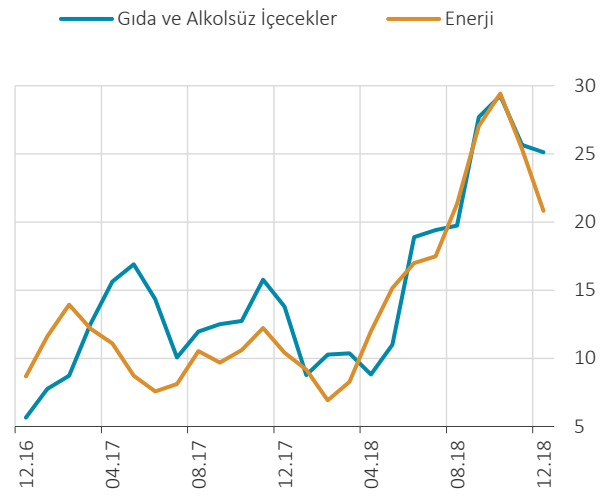

Temel mal grubunda yıllık enflasyon 2,22 puan gerileyerek yüzde 24,67 olmuş, enflasyondaki bu düşüşü tüm alt gruplar katkı vermiştir (Grafik 5 ve Grafik 7). Bu dönemde dayanıklı mal grubu genelinde fiyat düşüşleri izlenmiştir. Giyim grubu fiyatlarında endeks tarihinin en yüksek Aralık ayı düşüşü görülmüştür. Diğer temel mallarda ise fiyat artış eğiliminin önemli ölçüde yavaşladığı görülmüştür. Bu gelişmeler çerçevesinde, temel mal grubu enflasyonundaki düşüşte döviz kuru gelişmelerinin yanı sıra iç talepteki zayıf seyrin etkisi hissedilmiştir.

Grafik 7: Temel Mallar (Yıllık % Değişim)

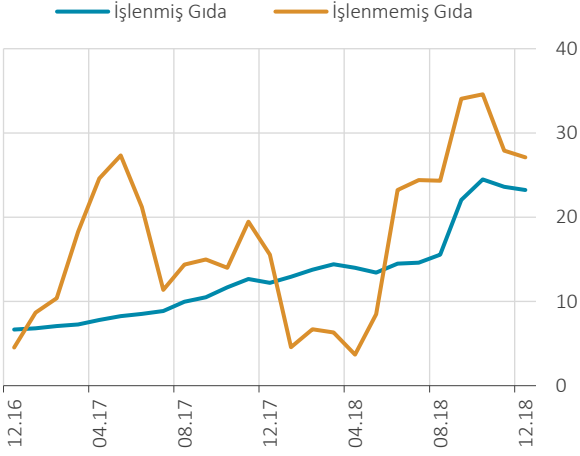
Grafik 8: Gıda ve Enerji (Yıllık % Değişim)

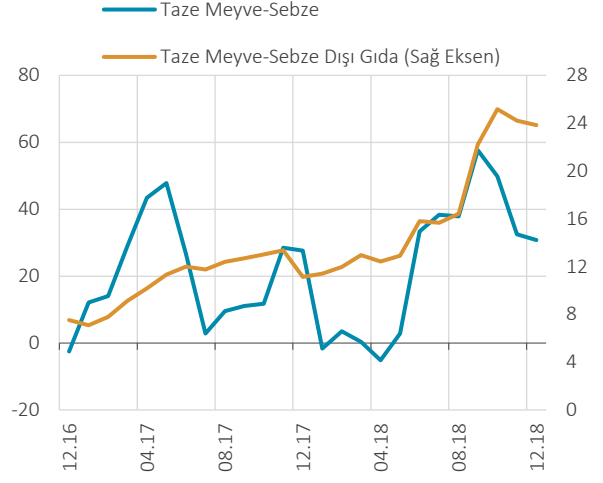
Enerji fiyatları bir önceki aya kıyasla yüzde 3,12 oranında azalmıştır (Tablo 1). Bu gelişmede, uluslararası petrol fiyatlarındaki sert düşüş ve Türk lirasındaki görünüme bağlı olarak fiyatı yüzde 7,31 oranında gerileyen akaryakıt ürünleri belirleyici olmuştur. Tüpgaz ve katı yakıt fiyatları da sırasıyla yüzde 2,14 ve 1,18 oranında azalmıştır. Bu gelişmelerle birlikte, enerji grubu yıllık enflasyonu 4,53 puanlık düşüşle yüzde 20,82 olmuştur (Grafik 8).

Gıda ve alkolsüz içecekler yıllık enflasyonu 0,55 puan azalarak yüzde 25,11 olmuştur (Grafik 8 ve Tablo 2). Yıllık enflasyon işlenmemiş gıdada yüzde 27,09'a, işlenmiş gıdada ise yüzde 23,22'ye gerilemiştir (Grafik 9). İşlenmemiş gıda grubu yıllık enflasyonundaki gerilemede temel belirleyici taze meyve-sebze fiyatları olmuştur. Bu dönemde, işlenmiş gıda grubu fiyatları yatay seyrederek olumlu bir görünüm sergilemiştir. Bu grupta süt ürünleri, katı-sıvı yağ ve çay fiyatlarında düşüş kaydedilmiştir. Bu gelişmelerle, taze meyve-sebze dışı gıda yıllık enflasyonu sınırlı bir oranda gerileyerek yüzde 23,85 olmuştur (Grafik 10).

Grafik 9: İşlenmiş ve İşlenmemiş Gıda
(Yıllık % Değişim)

Grafik 10: Taze Meyve-Sebze ve Diğer Gıda
(Yıllık % Değişim)

Tablo 1: TÜFE ve Alt Kalemler (% Değişim)

	Aylık		Yıllık	
	Aralık 2018	Aralık 2017	Aralık 2018	Aralık 2017
TÜFE	-0,40	0,69	20,30	11,92
1. Mallar	-0,65	0,80	22,68	12,99
Enerji	-3,12	0,50	20,82	10,41
Gıda ve Alkolsüz İçecekler	1,08	1,52	25,11	13,79
İşlenmemiş Gıda	2,18	2,85	27,09	15,55
Taze Meyve-Sebze	4,45	5,87	30,77	27,59
Diğer İşlenmemiş	0,81	1,09	24,90	9,30
İşlenmiş Gıda	0,00	0,32	23,22	12,20
Ekmek ve Tahıllar	0,34	0,32	23,67	9,22
Diğer İşlenmiş	-0,17	0,32	22,97	13,91
Enerji ve Gıda Dışı Mallar	-0,85	0,46	21,78	13,49
Temel Mallar	-1,09	0,67	24,67	15,45
Dayanıklı Mallar (Altın Hariç)	-0,53	2,18	21,57	18,08
Giyim ve Ayakkabı(*)	-4,17	-2,45	14,75	11,51
Diğer Temel Mallar	0,39	1,21	37,63	15,13
Alkollü İçecekler ve Tütün	0,16	-0,01	2,39	2,86
Altın	1,33	-2,16	36,69	20,41
2. Hizmetler	0,25	0,43	14,46	9,47
Kira	0,51	0,65	9,61	9,21
Lokanta ve Oteller	0,31	0,47	19,81	11,47
Ulaştırma Hizmetleri	0,37	0,66	11,70	12,46
Haberleşme Hizmetleri	-0,01	0,00	9,96	1,87
Diğer Hizmetler	0,10	0,31	15,56	9,39
3. Temel Göstergeler				
B - İşlenmemiş Gıda Ürünleri, Enerji, Alkollü İçkiler ve Tütün ile Altın Hariç TÜFE	-0,37	0,51	20,15	12,28
C - Enerji, Gıda ve Alkolsüz İçecekler, Alkollü İçkiler ile Tütün Ürünleri ve Altın Hariç TÜFE	-0,45	0,55	19,53	12,30
D - İşlenmemiş Gıda, Alkollü İçecekler ve Tütün Ürünleri Hariç TÜFE	-0,79	0,46	20,48	12,11

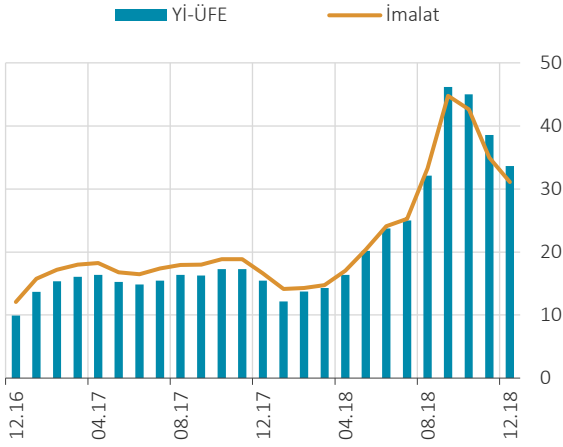
Kaynak: TÜİK.

(*) Giyim hizmetlerini içermemekte olup, sadece malları kapsamaktadır.

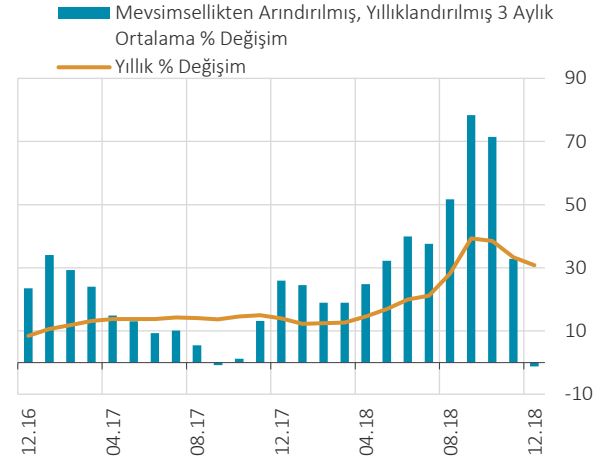
Yİ-ÜFE

Yurt içi üretici fiyatları Aralık ayında yüzde 2,22 oranında düşmüş, yıllık enflasyon 4,90 puan azalarak yüzde 33,64'e gerilemiştir (Grafik 11). Endeks genelinde Türk lirasında yakın dönemde gözlenen değerlenme ve petrol fiyatlarındaki düşüşün olumlu yansımaları izlenmiştir. Bu çerçevede, petrol ve ana metal hariç imalat sanayi fiyatlarının mevsimsellikten arındırılmış ana eğiliminde kayda değer bir düşüş gözlenmiştir (Grafik 12).

Grafik 11: Yİ-ÜFE ve İmalat (Yıllık % Değişim)

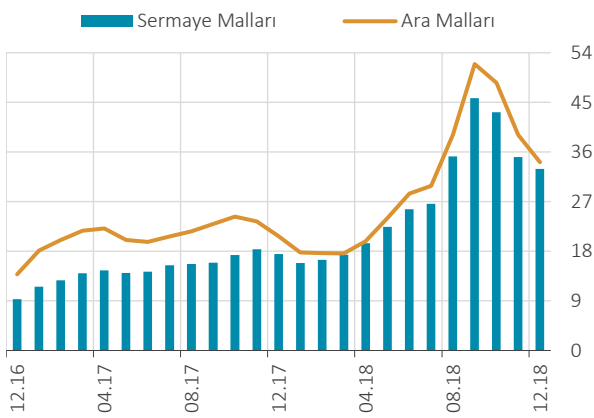

Grafik 12: Petrol ve Ana Metal Hariç İmalat

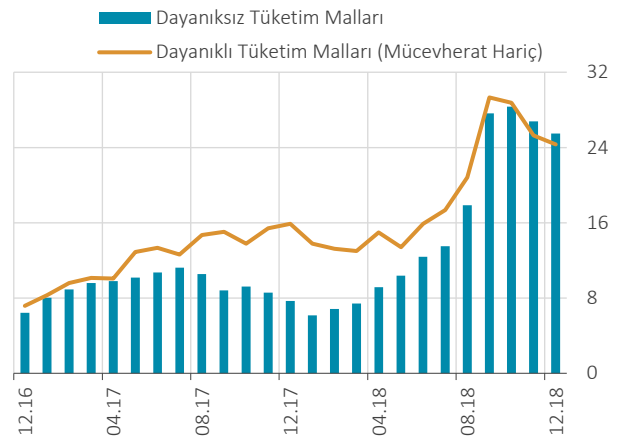

Ana sanayi gruplarına göre incelendiğinde, yıllık enflasyon enerji grubunda oldukça belirgin olmak üzere tüm gruplarda gerilemiştir (Tablo 3, Grafik 13 ve Grafik 14). Enerji grubunda fiyatlar elektrik, petrol ürünleri ve gaz fiyatlarındaki düşüşlere bağlı olarak azalmıştır. Ara malı fiyatlarındaki gerilemede demir-çelik, tekstil iplik ve elyafları ile plastik ürünler; sermaye malı fiyatlarındaki düşüşte ise metal yapı ürünleri, motorlu kara taşıtlarının parça ve aksesuarları ile genel amaçlı makineler öne çıkmıştır. Dayanısız tüketim malı fiyatları et ve yağ gibi gıda ürünlerindeki gelişmelerle gerilemiş, dayanıklı tüketim mallarında ise mobilya fiyatları azalmıştır. Sonuç olarak, üretici fiyatları Türk lirasında yakın dönemdeki görünüm ve enerji fiyatlarındaki düşüşlere bağlı olarak son iki aylık dönemde gerileme kaydetmiş, ancak üretici fiyatları yıllık enflasyonu birikimli etkilerle yüksek seviyesini korumuştur.

Grafik 13: Ara ve Sermaye Malları (Yıllık % Değişim)

Grafik 14: Tüketim Malları (Yıllık % Değişim)

Tablolar

Tablo 2: TÜFE ve Alt Kalemler (% Değişim)

	Ağırlık	Aralık 2018		Aralık 2017	
		Aylık	Yıllık	Aylık	Yıllık
TÜFE	100	-0,40	20,30	0,69	11,92
Gıda ve Alkolsüz İçecekler	23,03	1,08	25,11	1,52	13,79
Alkollü İçecekler ve Tütün	5,14	0,16	2,39	-0,01	2,86
Giyim ve Ayakkabı	7,21	-4,08	14,83	-2,39	11,48
Konut	14,85	-0,06	23,73	0,77	9,62
Ev Eşyası	7,66	0,13	31,36	1,18	12,74
Sağlık	2,64	0,62	16,70	0,23	11,90
Ulaştırma	17,47	-2,56	15,97	1,69	18,24
Haberleşme	3,91	-0,11	9,62	-0,17	1,41
Eğlence ve Kültür	3,39	-0,25	20,86	0,02	8,38
Eğitim	2,67	0,02	10,19	0,03	10,48
Lokanta ve Oteller	7,27	0,31	19,81	0,47	11,47
Çeşitli Mal ve Hizmetler	4,76	0,78	28,80	0,05	12,77

Kaynak: TÜİK.

Tablo 3: Yİ-ÜFE ve Alt Kalemler (% Değişim)

	Ağırlık	Aralık 2018		Aralık 2017	
		Aylık	Yıllık	Aylık	Yıllık
Yİ-ÜFE	100	-2,22	33,64	1,37	15,47
Madencilik	3,26	-2,46	24,34	1,91	16,13
İmalat	89,02	-1,56	31,11	1,34	16,64
Petrol Ürünleri Hariç İmalat	86,52	-1,16	30,95	1,34	16,16
Petrol ve Ana Metal Ürünleri Hariç İmalat	79,60	-0,80	30,81	1,10	14,04
Elektrik, gaz üretimi ve dağıtımı	6,74	-8,47	75,02	1,67	0,41
Su Temini	0,98	-0,13	9,13	0,27	11,30
Ana Sanayi Kollarına göre Yİ-ÜFE					
Ara Malı		-1,85	34,14	1,79	20,75
Dayanıklı Tüketim Malları		-0,08	24,92	0,82	16,31
Dayanıklı Tüketim Malları (Mücevherat Hariç)		-0,02	24,31	0,76	15,89
Dayanısız Tüketim Malları		-0,49	25,49	0,52	7,69
Sermaye Malı		-0,24	32,92	1,38	17,52
Enerji		-8,91	57,13	1,80	11,23

Kaynak: TÜİK.